

УДК 1:37]: 316.32

DOI <https://doi.org/10.24195/sk1561-1264/2023-2-6>**Терепищій Сергій Олександрович**

доктор філософських наук, професор,
професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
orcid.org/0000-0001-5506-0914

ПРОБЛЕМА МЕДІАГРАМОТНОСТІ ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 2022–2023 РОКІВ

Україна стикнулася зі складними викликами після повномасштабної російської агресії, яка розпочалася в 2022 році та триває протягом 2023 року. Ця стаття зосереджена на вивченні важливої теми медіаграмотності серед дорослого населення після цих важливих подій. В контексті зміни медійного оточення та інформаційного ландшафту, викликаних агресією, досліджується, як громадяни України сприймають та обробляють інформацію.

Основна мета цієї статті – розкрити вплив російської агресії на медіаграмотність та сприйняття інформації серед дорослого населення України. Автор вивчає зміни в медійному споживанні, в умінні критично оцінювати інформацію, розрізняти правдиву інформацію від фейкових новин та маніпуляцій.

Дослідження також включає огляд ключових аспектів медіаграмотності, включаючи розуміння медійних інструментів, розвиток критичного мислення та збереження інформаційної прозорості. Аналізуються прогнозовані тенденції у розвитку медіаграмотності, а також з'ясовується, які чинники, включаючи освітні та культурні, впливають на її формування після конфлікту.

Стаття пропонує конкретні стратегії та ініціативи для підвищення рівня медіаграмотності серед дорослого населення в постконфліктному суспільстві, враховуючи унікальні виклики, що виникають після агресії. Рекомендації, наведені в статті, можуть стати важливим кроком у вдосконаленні медіаграмотності громадян і сприяти побудові інформаційної стійкості.

Ця стаття не тільки запрошує до дискусії, але і сприяє глибокому розумінню важливості медіаграмотності в епоху інформаційних викликів і надзвичайних ситуацій, які впливають на суспільство, а також спонукає до подальших досліджень та практичних заходів для зміцнення медіаграмотності в Україні після агресії.

Ключові слова: демократичні цінності, медіаграмотність, внутрішні міграції, освіта.

Вступ. Гармонізація демократичних цінностей та медіаграмотності в українській освіті є ключовим аспектом для забезпечення стійкого розвитку в умовах глобалізованого світу. У контексті сучасних геополітичних та соціокультурних викликів, освіта повинна не лише передавати знання, але й формувати у студентів та учнів вміння критично мислити, аналізувати та відстоювати демократичні принципи. Медіаграмотність тут виступає важливим інструментом для розуміння та інтерпретації медійних повідомлень, формування обґрунтованої точки зору та здатності до діалогу і конструктивного спілкування. В контексті України, де суспільство стикається із завданням інтеграції різних культур та традицій, гармонізація демократичних цінностей і медіаграмотності стає особливо актуальною, враховуючи необхідність зміцнення громадянського суспільства та захисту демократії від ворожих інформаційних втручань.

Гармонізація демократичних цінностей та медіаграмотності є невід'ємною частиною процесу формування громадянського суспільства, де індивіди здатні робити виважені та інформовані рішення. Цей процес є особливо важливим у контексті постійної інформаційної війни та впливу фейкових новин, що можуть змінювати суспільні настрої. У цьому контексті, медіаграмотність не тільки відкриває доступ до знань, але й сприяє розвитку критичного мислення, дозволяючи людям адекватно оцінювати отриману інформацію, виявляти маніпуляції та фальсифікації, що є ключовим для захисту демократії та прав людини.

В Україні, після подій 24 лютого 2022 року, важливість гармонізації демократичних цінностей і медіаграмотності виросла експоненційно, оскільки країна стоїть перед необхідністю відновлення та укріплення територіальної цілісності, демократичних інститутів, прав людини та свободи слова. Враховуючи ситуацію з внутрішньою міграцією та інтеграцією мігрантів із сходу та півдня України в Києві та західних областях, освіта та медіа стають важливими інструментами для соціокультурної інтеграції, зміцнення ідентичності та формування громадянського суспільства на основі демократичних цінностей, толерантності та взаємоповаги.

Мета статті – розкрити вплив російської агресії на медіаграмотність та сприйняття інформації серед дорослого населення України.

Методологія. Теоретичну основу нашого дослідження складає концепція «освітнього ландшафту». В попередніх дослідженнях ми розглядали освітній ландшафт як «філософську ідею, яка охоплює сукупність просторових, соціоекономічних, політичних, культурних та антропологічних властивостей освіти, які взаємодіють та трансформуються в рамках визначеного регіону при збереженні, передачі та створенні знань» [9, с. 89].

Цей концепт є важливим у контексті гармонізації демократичних цінностей та медіаграмотності, адже він висвітлює, як освіта може взаємодіяти з іншими соціальними, культурними та економічними змінами в рамках певного регіону, особливо у умовах внутрішньої міграції. Зорієнтованість на освітній ландшафт дозволяє оцінити, як медіа впливає на динаміку збереження, донесення та створення знань і розкриває, як медіа може впливати на демократичні та антидемократичні цінності в освітньому процесі.

Аналіз освітнього ландшафту конкретного регіону може виявляти виклики та бар'єри, існуючі для гармонізації демократичних цінностей і медіаграмотності, та може виявляти можливі проблеми з доступністю до освіти, популярними формами навчання та їхньою ефективністю у контексті медіаосвіти. Вивчення освітнього ландшафту дозволяють краще зрозуміти, як реагувати на виклики внутрішньої міграції та розробляти ефективні стратегії для інтеграції демократичних цінностей та медіаграмотності в українській освіті в умовах сучасних воєнних та соціокультурних викликів.

Для забезпечення глибокого аналізу інтеграції демократичних цінностей та медіаграмотності в українській освіті у контексті внутрішньої міграції після 24 лютого 2022 року використовуються класичні теоретичні методи. Методи аналізу та синтезу застосовуються для деталізованого вивчення характеристик та компонентів освітнього процесу, а також для синтезу зібраної інформації та формування узагальнених висновків. Індуктивний та дедуктивний методи допомагають формувати та перевіряти теоретичні положення, засновані на конкретних спостереженнях і даних.

Історичний метод забезпечує контекстуалізацію досліджуваних явищ, дозволяючи бачити коеволюцію освітніх практик та теорій демократії. Це допомагає виявити основні тенденції та закономірності розвитку, які можуть формувати й сучасні підходи до медіа-освіти. Компаративний аналіз різних систем освіти та демократичних теорій виявляє спільні риси та відмінності, що є ключовим для визначення оптимальних стратегій інтеграції.

Використовуючи метод моделювання, ми розробляємо теоретичні моделі для оцінки можливих шляхів інтеграції медіаграмотності та демократичних цінностей в освітній процес, оцінюючи їхню ефективність у відповідь на виклики внутрішньої міграції. Абстракція та узагальнення використовуються для ідентифікації основних характеристик досліджуваних явищ та формування загальних принципів на основі конкретних випадків.

Ці методи допомагають у формуванні багаторівневого підходу до аналізу взаємодії між освітою, медіаграмотністю та демократичними цінностями у унікальному освітньому ландшафті України, забезпечуючи можливість для розробки інноваційних стратегій та рекомендацій.

Розробленість проблеми. При розгляді інтеграції демократичних цінностей в цифрову культуру та освіту України, наукова робота має враховувати вагомий теоретичний фундамент. Так, Пауло Фрейре у своїй книзі «Педагогіка пригноблених» (1970) висвітлює значущість критичної педагогіки, наголошуючи на необхідності активного діалогу та рефлексії у навчальному

процесі, що актуально і для розуміння медіаграмотності в сучасних умовах [2]. Відповідно до Фрейре, просвітництво та здатність критично аналізувати суспільство є ключовими факторами для освіти, яка визволяє.

Генрі Дженкінс (2009) пропонує поглиблене дослідження медіаосвіти в XXI столітті через концепцію «учасницької культури» [3]. Дженкінс розглядає, як інтерактивність та участь формують нові можливості і виклики для освіти, включаючи розвиток критичного мислення та навичок медіаграмотності в епоху цифрової інформації.

Кулдрі та Хепп (2017) аналізують як медіа структурує реальність, досліджуючи соціологічні аспекти взаємодії між особистістю та медійними текстами [1]. Їхні ідеї допомагають осмислити, як взаємодія з медіа впливає на відтворення та побудову соціальних практик та знань у сучасному суспільстві, що є необхідним для формування демократичних цінностей в освітньому процесі.

Амартая Сін (1999) у праці «Розвиток як свобода» зосереджується на тісному зв'язку між демократичним розвитком та свободою, обґрунтовуючи, що розвиток не може існувати без реалізації особистих та політичних свобод [4]. Ідеї Сін акцентують увагу на значущості свободи у виборі та доступі до знань та освіти як фундаментальних елементів демократичного суспільства.

Освітній ландшафт, як концепт філософії освіти, запропонований Сергієм Терепищим (2016), пропонує розуміння динаміки змін у сфері освіти через різноманітні контекстуальні фактори, такі як соціальні, економічні та культурні умови [9; 10]. Цей підхід дозволяє деталізовано аналізувати, як освіта та демократичні цінності інтегруються та адаптуються в різних регіональних умовах, що є важливим для розробки стратегій медіа-освіти в Україні.

Об'єднання ідей цих авторів надає можливість для глибокого теоретичного аналізу медіаграмотності, демократичних цінностей та їхньої ролі та місця в сучасному освітньому процесі в Україні, зокрема в контексті викликів, що виникають через внутрішні міграційні процеси та пошук шляхів до соціальної інтеграції.

Результати. В контексті сучасної глобалізації та інтенсифікації інформаційних потоків, медіа відіграють критичну роль у формуванні освітнього простору. Медіа впливають на створення та розповсюдження демократичних цінностей, відкриваючи нові горизонти для глобального діалогу та взаєморозуміння. У світлі трансформації освітніх парадигм, важливо розглянути медіа як інструмент, що сприяє розвитку демократії та формуванню критичного мислення.

Медіа слугують мостом між різними культурами та соціокультурними контекстами, що підкреслює їхню значущість у формуванні демократичних цінностей. Вони дозволяють індивідам асимілювати цінності та норми різних соціумів, стимулюючи тим самим культурний обмін та взаємне збагачення. За допомогою медіа, люди можуть рефлексувати над своїми уявленнями, цінностями та віруваннями, що в свою чергу сприяє формуванню свідомого громадянства та демократичної культури.

Медіа також мають критичну роль у соціокультурній інтеграції. Вони відкривають безмежні можливості для обміну думками, ідеями та знаннями між різними групами та спільнотами. Це стає особливо актуальним у контексті глобальної міграції та культурної диверсифікації. Через медіа, індивіди та групи, які можуть бути ізольовані або відокремлені через географічні, соціальні чи культурні бар'єри, можуть взаємодіяти та навчатися один від одного. У такий спосіб, медіа можуть сприяти інтеграції різних соціокультурних елементів у єдиний соціальний текстиль. Це дозволяє сформувати нові форми співіснування та спілкування, базуючись на взаємоповазі, толерантності та розумінні. Водночас, критичний підхід до споживання медіа та розвиток медіаграмотності є ключовими для гарантії того, що медіа використовується як інструмент для позитивних змін, а не як засіб маніпуляції та дезінформації.

Таким чином, вплив медіа на освітній простір є многогранним та багатовимірним, включаючи формування демократичних цінностей та сприяння соціокультурній інтеграції. У світлі глобальних викликів та можливостей, обговорення та аналіз ролі медіа у формуванні освітнього ландшафту стає невід'ємною частиною філософських досліджень сучасності.

Медіа відіграють істотну роль у взаємодії з освітнім простором, розглядаючи важливі аспекти, такі як формування демократичних цінностей, соціокультурна інтеграція, та медіаграмотність.

1. Формування демократичних цінностей. Медіа функціонують як ключовий механізм для трансляції та вивчення демократичних цінностей та принципів (Freire, 1970). Вони сприяють створенню суспільства, яке підтримує відкритий обмін ідеями, критичне мислення, та активні громадські позиції.

2. Соціокультурна інтеграція. Медіа слугують важливим засобом з'єднання і взаємодії різних культур та спільнот, сприяючи культурному обміну та адаптації [1, с. 16–17]. Вони можуть допомагати в подоланні культурних бар'єрів та сприяти взаєморозумінню між різними групами суспільства.

3. Медіаграмотність. Розуміння та критичне оцінювання медіа є суттєвим для ефективного взаємодіювання з медіа-змістом та захисту від потенційних ризиків, які вони можуть мати [3, с. 34–35]. Розвиток медіаграмотності дозволяє особам бути свідомими та критичними споживачами інформації, активно та відповідально учащуючи у суспільних та демократичних процесах.

Кожен з цих аспектів виявляє значущий вплив медіа на освітній ландшафт, визначаючи методи передачі, адаптації та застосування знань у сучасному інформаційному суспільстві (6; 9; 4 та ін.).

Це дослідження окреслює теоретичну рамки проблеми взаємодії міграційних процесів та освітнього ландшафту, зокрема в контексті формування демократичних цінностей і соціокультурної інтеграції. Воно ставить за мету не лише висвітлити зв'язок між освітніми та міграційними процесами, але й запропонувати до широкої наукової та громадської дискусії три стратегії для ефективного впровадження змін.

Перша стратегія враховує роль медіа як інструменту для формування демократичних цінностей. Згідно з дослідженнями В. Мохонько [8, с. 10], розуміння та критичний аналіз медіа-контенту є ключовими для розвитку медіаграмотності та демократичних цінностей в школах.

Друга стратегія передбачає вивчення індивідуальних освітніх потреб мігрантів та розробку інклюзивних педагогічних підходів. За словами Т. Коростіянець [7, с. 10], забезпечення доступу до якісної освіти є основоположним чинником соціальної інтеграції та розвитку свободи.

Третя стратегія зосереджується на дослідженні культурної та соціальної адаптації мігрантів в новому освітньому просторі. Дослідники підкреслюють важливість культурного діалогу та взаєморозуміння в освітньому процесі [11, с. 153].

SWOT-аналіз трьох запропонованих стратегій можна представити наступним чином:

Таблиця

SWOT-аналіз стратегій ефективного впровадження змін

Стратегія	Сильні сторони	Слабкі сторони	Можливості	Загрози
1. Медіа як інструмент для формування демократичних цінностей	– Покращення медіаграмотності – Зростання громадської участі та політичної свідомості	– Обмежений доступ до медіа – Недостатні навички критичного мислення	– Розширення громадського діалогу – Зміцнення демократичних інституцій	– Маніпуляція медіа – Вплив фейкових новин
2. Індивідуальні освітні потреби та інклюзивні педагогічні підходи	– Розширення доступу до освіти – Адаптація педагогічних підходів до потреб мігрантів	– Недостатні ресурси для реалізації інклюзивної освіти – Відсутність кваліфікованих кадрів	– Збільшення соціокультурної інтеграції – Розвиток інклюзивної освіти	– Стійкі стереотипи та дискримінація – Відмова від інтеграції
3. Культурна та соціальна адаптація в новому освітньому просторі	– Покращення міжкультурного діалогу – Зростання соціальної згуртованості	– Культурні бар'єри та конфлікти – Недостатнє знання мови	– Розвиток міжкультурних відносин – Взаєморозуміння та толерантність	– Нетерпимість та ксенофобія – Соціальна ізоляція мігрантів

Детальний аналіз SWOT кожної з трьох стратегій дозволяє проілюструвати їх потенціал, обмеження та можливі впливи на процес інтеграції мігрантів у освітній простір.

Медіа, у контексті постмодерністської думки, є не просто інструментом комунікації, а також механізмом формування свідомості, конструювання реальності та переосмислення традиційних структур влади. У цьому контексті, медіа мають потенціал виявити себе як ефективні інструменти підвищення свідомості та медіаграмотності, сприяючи розвитку критичного

мислення та громадської участі [5, с. 76–77]. Однак, обмеження доступу до медіа ресурсів та маніпуляції інформацією створюють простір для дискурсивних колізій та критичних трансформацій. Таким чином, постмодерністська перспектива акцентує на необхідності аналізу взаємодії медіа, демократії та формування освітнього простору.

Висновки. Кожна запропонована стратегія має свої специфічні можливості, виклики та обмеження, які обумовлюють її результативність у конкретних обставинах. Підхід в рамках постмодернізму ставить акцент на глибокий аналіз та критичний розгляд ідей, структур та дій, що складають освітнє середовище. Враховуючи проведений аналіз, можна стверджувати, що інтеграція мігрантів у освітню сферу представляє собою складний, багатоаспектний процес, що потребує інновацій, гнучкості та адаптації до традиційних освітніх структур. Медіа, інклюзивність та культурна адаптація стають ключовими елементами цього процесу, кожен з яких сприяє формуванню демократичних принципів, соціокультурної інтеграції та індивідуального розвитку. Постмодерністський погляд допомагає осмислити глибину та складність взаємовідносин між різними аспектами освітньої діяльності і зрозуміти, як вони можуть бути впроваджені для забезпечення більшої інклюзивності та гармонії у суспільстві.

Необхідно продовжити наукові дослідження у сфері інтеграції мігрантів в освітню область, концентруючись на створенні нових стратегій та методик, які відображають особливості різних мігрантських груп та динаміку сучасних трансформацій. Дослідження повинні аналізувати конкретні контексти та потреби мігрантів, розробляти культурно-адекватні педагогічні методи та оцінювати результативність інтеграційних стратегій з метою підвищення якості освіти та соціальної справедливості.

В українському контексті, особливо після великомасштабного вторгнення росії 24 лютого 2022 року, питання інтеграції мігрантів у освітній простір стало надзвичайно актуальним. Ця війна спричинила масові міграційні рухи, які поставили перед Україною та її сусідами завдання швидко адаптувати освітні системи для задоволення потреб переселенців. Вплив конфлікту простягається на всі аспекти освітнього процесу, від доступу до освіти до модифікації навчальних планів, методів і змісту навчання, аби відповідати на нові виклики та потреби.

У країні з високою соціокультурною диверсифікацією та геополітичними викликами, як Україна, завдання інтеграції мігрантів у освітнє середовище є надзвичайно складним і критично важливим. Це включає не лише адаптацію мігрантів до нового середовища, але й забезпечення взаєморозуміння та взаємоприйняття між різними регіональними, культурними та соціальними групами. Зусилля мають бути зосереджені на розробці ефективних стратегій та методів, які враховують особливості українського суспільства, його історію, традиції та цінності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Couldry N., Hepp A. *The Mediated Construction of Reality*. Cambridge: Polity Press, 2017.
2. Freire P. *Pedagogy of the Oppressed*. New York: Continuum, 1970.
3. Jenkins H. *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*. Cambridge, MA: The MIT Press, 2009.
4. Sen A. *Development as Freedom*. Oxford: Oxford University Press, 1999.
5. Svyrydenko D., Terepyshchyi S. Media Literacy and Social Responsibility of Educators in the Conditions of Information War: The Problem Statement. *Studia Warmińskie*, 2020, Т. 57. pp. 75-83.
6. Заїчко В.В. Ідентичність та демократичні цінності в контексті концепції відкритої освіти. *Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди*. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 20-22.
7. Коростіянець Т.П. До постановки проблеми індивідуальних освітніх траєкторій. *Інноваційна педагогіка: зб. наукових праць Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. Одеса, Випуск 19. 2019, С. 9-13.
8. Мохонько В.А. Демократія та медіаграмотність в школах: дослідження World Values Survey. *Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди: матеріали доповідей та виступів учасників Міжуніверситетського круглого столу*, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 10 квітня 2023 року. – К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 9-11.

9. Терепищій С. О. *Сучасні освітні ландшафти*, К. «Фенікс», 2016, 309 с.

10. Терепищій С. О. Тенденції розвитку освітніх ландшафтів в епоху індустріального суспільства. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди «Філософія»*, 2 (45), 2019, С. 139-150.

11. Яковлев О. В. Діалог культур як чинник розвитку національного культурно-мистецького простору. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Мистецтвознавство. №. 1, 2018, С. 152-156.

REFERENCES

1. Couldry, N., & Hepp, A. (2017). *The Mediated Construction of Reality*. Cambridge: Polity Press.

2. Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. New York: Continuum.

3. Jenkins, H. (2009). *Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century*. Cambridge, MA: The MIT Press.

4. Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. Oxford: Oxford University Press.

5. Svrydenko D., Terepyschyi S. Media Literacy and Social Responsibility of Educators in the Conditions of Information War: The Problem Statement. *Studia Warمیńskie*, 2020, T. 57. pp. 75-83.

6. Zaichko V.V. Identychnist ta demokratschni tsinnosti v konteksti kontseptsii vidkrytoi osvity [Identity and democratic values in the context of the concept of open education]. *Demokratychni tsinnosti v osviti: vyklyky ta mozhlyvosti v epokhu post-pravdy*. K.: Vyd-vo UDU imeni Mykhaila Drahomanova, 2023. С.20-22. [in Ukrainian]

7. Korostiianets T.P. Do postanovky problemy indyvidualnykh osvitnikh traiektorii. [Before posing the problem of individual educational trajectories]. *Innovatsiina pedahohika: zb. naukovykh prats Prychornomorskoho naukovo-doslidnoho instytutu ekonomiky ta innovatsii*. Odesa, 2019 r. Vypusk 19. S. 9-13. [in Ukrainian]

8. Mokhonko V.A. Demokratsiia ta mediahramotnist v shkolakh: doslidzhennia World Values Survey [Democracy and media literacy in schools: the World Values Survey]. *Demokratychni tsinnosti v osviti: vyklyky ta mozhlyvosti v epokhu post-pravdy: materialy dopovidei ta vystupiv uchasnykiv Mizhuniversityetskoho kruhloho stolu*, m. Kyiv, Ukrainskyi derzhavnyi universytet imeni Mykhaila Drahomanova, 10 kvitnia 2023 roku. – K.: Vyd-vo UDU imeni Mykhaila Drahomanova, 2023. S. 9-11. [in Ukrainian]

9. Terepyschyi S. O. (2016) *Suchasni osvitni landshafty* [Modern educational landscapes], К. «Фенікс», 309 с. [in Ukrainian]

10. Terepyschyi S. O. (2019) *Tendentsii rozvytku osvitnikh landshaftiv v epokhu industrialnoho suspilstva* [Trends in the development of educational landscapes in the era of industrial society]. *Visnyk KhNPU imeni H.S. Skovorody «Філософія»*, 2 (45), С. 139-150 [in Ukrainian]

11. Yakovlev O. V. Dialoh kultur yak chynnyk rozvytku natsionalnoho kulturno-mystetskoho prostoru [Dialogue of cultures as a factor in the development of the national cultural and artistic space]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka*. Serii: Mystetstvoznavstvo. 2018. №. 1. S. 152-156. [in Ukrainian]

Terepyschyi Serhii Oleksandrovych

Doctor of Philosophical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Social Philosophy,
Philosophy of Education and Educational Policy
Ukrainian State Drahomanov University
9, Pyrohova str., Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-5506-0914

THE PROBLEM OF MEDIA LITERACY OF THE ADULT POPULATION AFTER THE FULL-SCALE RUSSIAN AGGRESSION OF 2022-2023

Ukraine faced complex challenges after the full-scale Russian aggression that began in 2022 and continues throughout 2023. This article focuses on studying the critical topic of media literacy among the adult population following these crucial events. In the context of changes in the media environment and information landscape caused by aggression, the study examines how Ukrainian citizens perceive and process information.

The main goal of this article is to reveal the impact of Russian aggression on media literacy and information perception among the adult population of Ukraine. The author studies changes in media consumption, the ability to critically evaluate information, and distinguish factual information from fake news and manipulation.

The study also includes an overview of key aspects of media literacy, including understanding media tools, developing critical thinking, and maintaining information transparency. Predicted trends in the development of media literacy are analyzed, as well as what factors, including educational and cultural, influence its formation after the conflict.

The article proposes strategies and initiatives for increasing media literacy among adults in post-conflict societies, considering the challenges that arise after aggression. The recommendations given in the article can become an essential step in improving citizens' media literacy and contribute to building informational resilience.

This article not only invites discussion but also contributes to a deep understanding of the importance of media literacy in the era of information challenges and emergencies that affect society, as well as prompts further research and practical measures to strengthen media literacy in post-aggression Ukraine.

Key words: *democratic values, media literacy, internal migrations, education.*